

Klimat- och näringslivsdepartementet
liisa.viinamaki@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2022:49 Ändrade regler för vattenskotrar

Er beteckning: KN2023/01574

Sammanfattning

Länstyrelsen Kalmar län (länstyrelsen) instämmer i förslaget om att förordningen (1993:1053) om användningen av vattenskotrar, ska upphävas men anser att det föreslagna regelverket inte är tillräckligt för att förhindra oacceptabla störningar eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. Vattenskotraråkning måste, utöver naturreservat, vara förbjudet i andra skyddade områden. Det måste också vara möjligt för länstyrelsen att förbjuda eller begränsa användningen av vattenskotrar på ett större vattenområden än vad som är möjligt med stöd av 2 kap. 2 § sjötrafikförordningen (1986:300). Med ett generellt förbud för skyddade områden och lokala sjötrafikföreskrifter som kan omfatta flera insjöar, älvar eller en kuststräcka skulle den nuvarande lagstiftningen ersättas med ett regelverk som skyddar människors hälsa och miljön samtidigt som vattenskotraråkning skulle tillåtas i större utsträckning. Av vägledningen från Havs- och vattenmyndigheten måste klart framgå hur länstyrelsen ska utreda oacceptabla störningar eller olägenheter för människans hälsa eller miljön. Vägledningen bör också finnas klar i samband med att ett nytt regelverk träder ikraft. Länstyrelsen behöver extra resurser, både tillfälligt och på längre sikt, för att täcka ökade kostnader i samband med införandet av ett nytt regelverk samt på grund av ökat antal ärenden om sjötrafikföreskrifter. Ikraftträdandet av ett nytt regelverk måste också bestämmas med beaktande av länstyrelsens handläggningstid för att utreda behovet av förbud eller begränsningar av vattenskotrar. Avslutningsvis anser länstyrelsen att regeringen bör överväga att reglera vattenskotraråkning med ett allmänt förbud eller en hastighetsbegränsning inom ett visst avstånd från strandlinjen med möjlighet att styra användandet av vattenskotrar ytterligare genom sjötrafikföreskrifter. En sådan lagstiftning motiveras framförallt av att strandnära miljöer är värdefulla för växt,- djur- och friluftslivet.

Vattenskoterförordningen ska upphävas m.m. (avsnitt 7.1 – 7.3)

Länsstyrelsen anser att vattenskoterförordningen ska upphävas och har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

Ett förbud för vattenskoterkörning i naturreservat (avsnitt 7.4)

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget eftersom det inte är tillräckligt för att skydda de marina miljöerna och de arter som lever där. Marina områden kan formellt, utöver naturreservat, även skyddas genom inrättande av nationalparker, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden. Dessa områden är känsliga och har höga skyddsvärden samt utgör grunden för att bevara en god och livskraftig vattenmiljö i ett större perspektiv. På grund av detta anser länsstyrelsen att även nationalparker, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden ska fredas från vattenskoteråkning. Annars riskerar stora naturvärden att gå förlorade. Ett utökat förbudsområde innebär inte heller en oproportionerlig inskränkning eftersom biotopskyddsområden ofta är ganska små och få till antalet. Nationalparkerna är även de relativt få, men ytterst värdefulla och hyser ofta ett stort värde för turism och rekreation. Ett värde som riskerar att gå förlorat för besökaren på grund av störande buller från vattenskotrar. Dessutom borde det för allmänheten inge ökad respekt för skyddade områden om ett generellt förbud råder inom dessa. Annars finns en risk för att allmänheten uppfattar att det endast är inom naturreservat som det finns skyddsvärda miljöer. För en vattenskoteråkare är det också lättare att följa ett generellt förbud som omfattar alla skyddade områden. Undantag från det generella förbudet i de skyddade områdena kan göras genom specifika bestämmelser, som vid vissa villkor eller en allmän farled, tillåter vattenskoteråkning. Med den i dagsläget tillgängliga tekniken borde det dessutom vara ganska enkelt att på sjökort märka ut förbudsområden. En förare kan dessutom ha med sig elektroniska sjökort även om vattenskotern saknar navigeringsutrustning.

Länsstyrelsen ska få utökad och förtydligad möjlighet att föreskriva om förbud mot vattenskotrar i vattenområden (avsnitt 7.5)

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget men anser att användningen av vattenskotrar kan regleras genom sjötrafikföreskrifter, om bemyndigandet förtydligas till att omfatta flera vattenområden. Skälen för detta är följande. Utgångspunkten måste vara att vattenskotrar ska förbjudas eller begränsas på vattenområden som har höga naturvärden och därför kan antas att ta skada. De kustnära ekosystemen, och då

särskilt grunda kustnära områden som är vågskyddade, är en förutsättning för stora delar av havets produktivitet i form av bland annat uppväxtområden för flertalet fiskarter. Miljöer med ålgräs eller lekplatser för fisk är exempel på vattenområden där vattenskoteråkning behöver förbjudas av hänsyn till miljön. I betänkandet SOU 2020:83 Havet och människan redogörs noggrant för de kust- och strandnära vattenområdenas betydelse för havet i stort. Känsligheten i dessa miljöer beror bland annat på vattenområdets förutsättningar såsom djup, bottensubstrat, växt- och djurliv, stränder samt hur området används av icke-motoriserat friluftsliv. För att på ett effektivt sätt skydda dessa intressen måste det vara möjligt för länsstyrelsen att förbjuda eller begränsa användningen av vattenskotrar för exempelvis en hel kuststräcka. Vidare anser länsstyrelsen att vattenskoteråkning ska kunna förbjudas eller begränsas av hänsyn till dem som vistas oskyddat i strand- och kustnära områden på grund av olycksrisken på flera vattenområden än vad som är möjligt med stöd av 2 kap. 2 § sjötrafikförordningen (1986:300). Skäl finns därför att utreda om det är möjligt att förtydliga bemyndigandet så att vattenområde enligt sjötrafikförordningens mening inte är begränsat till ett vattenområde.

Avgifter för ärendehandläggning (avsnitt 7.6)

Länsstyrelsen har inga synpunkter på förslaget.

Havs- och vattenmyndighetens vägledning måste vara tydlig (avsnitt 7.7).

Länsstyrelsen instämmer med förslaget med följande synpunkter. Den vägledning som Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram måste bli tillräckligt tydlig, detaljerad och praktiskt användbar för att länsstyrelsen ska kunna ha användning av den. Om kravet för att förbjuda eller begränsa vattenskoteråkning är för höga är risken att människors hälsa och miljön inte kommer att skyddas mot oacceptabla störningar eller olägenheter som vattenskoteråkningen ger upphov till.

Länsstyrelsen anser att begreppet buller, såsom det används i exempelvis miljölagstiftningen, blir svårt att tillämpa i ärenden om sjötrafikföreskrifter. Det framgår inte i betänkandet om och i så fall hur särskilda gränsvärden, vid exempelvis bostäder och fritidshus eller upplevda bullerstörningar oberoende av bullrets decibelnivå, ska beaktas. Det kommer att vara svårt för länsstyrelsen att utreda buller från vattenskotrar eftersom det ofta är fråga om oregelbundna störningar. Dessutom saknar länsstyrelsen kompetens och utrustning för att mäta buller. Vägledningen måste därför förklara hur buller ska utredas och värderas.

Dessutom bör vägledningen finnas på plats i nära samband med att det nya regelverket införs för att inte onödigt fördröja arbetet med att besluta om sjötrafikföreskrifter. Då utredningen inte presenterar vilka skäl som motiverar att förbjuda eller begränsa vattenskoteråkning kommer vägledningen få stor vikt vid tillämpningen. Därmed finns en risk för att regleringen av vattenskoteråkningen i stor utsträckning kommer att bestämmas av Havs- och vattenmyndigheten och inte av regeringen.

Länsstyrelserna ska få i uppdrag att se över vilka vattenområden som behöver regleras med sjötrafikföreskrifter (avsnitt 7.8)

Länsstyrelsen instämmer i förslaget. Vi behöver dock extra resurser för att genomföra uppdraget. Uppskattningsvis skulle länsstyrelsen behöva ett år för att inventera vilka vattenområden som skulle vara aktuella.

Tillsyn, kontroll och sanktioner m.m. (avsnitt 7.9 – 7.13)

Länsstyrelsen har inga synpunkter på förslagen.

Övrigt

Om regeringen beslutar att anta utredningens förslag måste de nya reglerna träda ikraft efter länsstyrelsens inventering av vilka vattenområden som kan vara aktuella med förbud eller begränsning. Även efter inventeringen kommer länsstyrelsen att behöva tid och extra resurser för att besluta om sjötrafikföreskrifter vad gäller användningen av vattenskotrar. Det är därför inte möjligt för länsstyrelsen att genom sjötrafikföreskrifter reglera användningen av vattenskotrar samma säsong som de nya reglerna eventuellt skulle införas.

Vad gäller konsekvenserna av utredningens förslag anser länsstyrelsen att såväl tidsåtgången som kostnaderna för att besluta om nödvändiga sjötrafikföreskrifter är underskattad. Om länsstyrelsen inte får mandat att förbjuda eller begränsa vattenskotrar på flera vattenområden gemensamt kommer arbetstiden att överstiga den presenterade uppskattningen. Betänkandet beaktar inte heller de resurser som över tid kommer att krävas av länsstyrelsen för att utreda de förslag om förbud eller begränsning av vattenskotrar som kan förväntas att komma från allmänheten.

Länsstyrelsen anser att regeringen ska överväga att reglera användningen av vattenskotrar genom ett allmänt förbud eller hastighetsbegränsning inom ett visst avstånd från land (se avsnitt 8.3) Skälet för detta är att kustnära havsområden, särskilt grunda skyddade havsvikar och älvar, utgör en ovärderlig miljö för havet med fiskens reproduktion som

exempel. Vattenskotrar är dessutom en farkost med speciella köregenskaper som på många sätt medför större störningar på naturen, den marina miljön och människan än många andra farkoster. Även om ett allmänt förbud eller hastighetsbegränsning inom exempelvis 300 meter från land inte förhindrar buller minskar i vart fall olycksrisken för badande och andra oskyddade samt miljöstörningar i grunda och vågkänsliga biotoper. Risker för att vattenskotrar skrämmer bort fåglar och andra djur i närheten av vattenområden eller på land skulle också minska.

Det skulle exempelvis kunna vara tillåtet att i låg hastighet åka vattenskotter från stranden ut till närmaste fria vattenområde för att förhindra den inskränkning som ett allmänt förbud eller hastighetsbegränsning inom ett visst avstånd från land innebär. Inlåsnings effekter kan också undvikas genom att vattenskotrar i vissa områden skulle kunna få köra närmare land i låg hastighet. Det borde även vara lättare att utöva tillsyn med ett allmänt förbud eller hastighetsbegränsning inom ett visst avstånd från land, än att märka ut särskilda vattenområden. En eventuell ökning av överträdelser skulle kunna förebyggas genom informationskampanjer. Vidare är det lättare att informera om generella än områdesvarierande förbuds- eller hastighetsbegränsningszoner. Behovet av ytterligare förbud eller begränsning av användningen av vattenskotrar skulle kunna ske med sjötrafikföreskrifter för ett begränsat vattenområde enligt förslag (se avsnitt 7.5). Det borde vara möjligt att reglera användningen av vattenskotrar med ett allmänt förbud eller hastighetsbegränsning inom ett visst avstånd från land på ett sätt som är förenligt med EU-rätten likt Danmark, Tyskland, Spanien eller Frankrike.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med länsjurist Emma Karlsson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.